

GOD ZAL VOORZIEN
Het leven van
MOEDER MAGDALENA

*Stichteres van de Congregatie van de
Franciscanessen van Boetvaardigheid
en Christelijke Liefdadigheid*

Schilderij in olieverf [1852] door H. Jansen uit Alkmaar.

GOD ZAL VOORZIEN
Het leven van
MOEDER MAGDALENA

*Stichteres van de Congregatie van de Franciscanes-
sen van Boetvaardigheid en Christelijke Liefdadig-
heid*

Geen copyright © voor deze uitgave

Auteur: R. Molar

Uitgever: Ethos

Digitale Illustraties: Bing AI

Druk 1

2024

ISBN 9789403709970

INHOUD

Pag.9 - VOORWOORD

Pag.13 - HOOFDSTUK 1;

***VROEGE ACHTERGROND VAN MARIA CATHARINA
DAEMEN***

Pag.25 - HOOFDSTUK 2;

HEYTHUYSEN, DE LERARES

Pag.45 - HOOFDSTUK 3;

DE VIER PEILERS

Pag.57 - HOOFDSTUK 4;

HET ZELFGEMAAKTE EERSTE HUIS

Pag.77 - HOOFDSTUK 5;

DE KRACHT VAN EEN VISIOEN

Pag.95 - HOOFDSTUK 6;

EERSTE REIS NAAR LUIK

Pag.105 - HOOFDSTUK 7;

TWEEDE REIS NAAR LUIK

Pag.123 - HOOFDSTUK 8;

NAAR DE KREPPEL, ZWARE BEPROEVINGEN

Pag.139 - HOOFDSTUK 9;

***DE HABIJT EN DE STICHTING VAN DE CONGREGA-
TIE***

Pag.157 - HOOFDSTUK 10;

HET EERSTE NOVITIAAT

Pag.175 - HOOFDSTUK 11;

DE EERSTE JAREN VAN RELIGIEUZE DIENST

Pag.187 - HOOFDSTUK 12;

MOEDER MAGDALENA'S NEDERIGE AFTREDEN

Pag.203 - HOOFDSTUK 13;

DE ACHTIEN RESTERENDE LEVENSJAREN

Pag.219 - HOOFDSTUK 14;

DE LAATSTE JAREN VAN MOEDER MAGDALENA

Pag.239 - HOOFDSTUK 15;

***VERERING VAN MOEDER MAGDALENA NA HAAR
DOOD***

Pag.259 - NAWOORD

VOORWOORD

Dit werk vindt grotendeels zijn oorsprong in de Duitse editie van Zuster M. Paula Munster's "*Geschiedenis van de Franciscanessen*" door de eerwaarde W.J. Metz. Het is gemoderniseerd door een gedreven genealogisch onderzoeker, geïnspireerd door de directe afstammingslijn van zijn vrouw tot Maria Catharina Daemen, zes generaties geleden. Ook vormt het een bescheiden culturele bijdrage, bedoeld om de herinnering aan Moeder Magdalena Daemen levend te houden. Het basiswerk bevindt zich in het publieke domein en eenieder heeft de vrijheid om dit te kopiëren en te verspreiden, aangezien geen enkele entiteit, zowel individu als bedrijf, enige aanspraak maakt op auteursrechten op de inhoud ervan. De auteur is van mening dat dit werk van significant belang is en daarom bewaard, gereproduceerd en breed beschikbaar gesteld moet worden aan het publiek. Met het oog op een gemoderniseerde leeservaring is dit werk zorgvuldig nagelezen, heroverwogen en aangevuld met een eeuw aan nieuwe feiten, alvorens opnieuw te worden gepubliceerd. Het werk is gepresenteerd in een formaat dat de originele grafi-

sche elementen van de auteur naadloos combineert met tekst in een gemakkelijk leesbaar, doch klassiek lettertype. Dit gerenoveerde en gemoderniseerde werk is mede mogelijk gemaakt dankzij de ondersteuning van kunstmatige intelligentie als zijnde de redacteur en de grafisch ontwerper. Het boek werpt een diepgaande blik op het innerlijke leven van Moeder Magdalena, de stichteres van een spirituele familie, geleid in de geest van Sint-Franciscus van Assisi. Na het doorgronden van het boek, beoordeelt de lezer mogelijk, vanuit een tekortschietend menselijk perspectief, hetzelfde als de auteur: dat de Almachtige God schijnbaar een ongelegen moment met moeilijk meewerkende personages had gekozen om Zijn plannen te volbrengen. Echter, bij het volgen van de details van Maria Magdalena's buitengewone geschiedenis, wordt iedere redelijke ziel onvermijdelijk gedwongen te erkennen: *"dat de wegen van God in deze wonderbaarlijk zijn, verweven en manifesterend met de vrome, volhardende, charmante en aantrekkelijke persoonlijkheid van Moeder Magdalena"*. Ze koos ervoor te gehoorzamen in plaats van gehoorzaamd te worden en beoefende deze nobele deugd opvallend en onvermoeibaar uit. In haar was geen adel van geboorte of positie van een edele, geen scherpzinnige, geleerde intelligentie of ver-

worvenheden om anderen naar de wil van een superieure organisator te leiden. Het ontbrak haar geheel niet aan de volharding om de wereldse rijkdommen af te zweren, om zodoende gewapend te zijn tegen alle ellende en ontberingen. Toch trok deze nederige, ongeletterde maagd, strevend naar de bevordering van de glorie van haar Meester, anderen naar Zijn dienst door haar onnavolgbaar voorbeeld. De oprechte, nederige ziel die het leven van Sint-Franciscus zo intens heilig volgde, werd overweldigd door vertrouwen in de Goddelijke Voorzienigheid. Ze kwam, ze bad en ze overwon.

God zal voorzien

HOOFDSTUK

1

VROEGE ACHTERGROND VAN MARIA CATHARINA DAEMEN ... MOEDER MAGDALENA.

In het hart van het Nederlandse Limburg, gelegen in het smalste gedeelte van het land waar de trage wateren van de Maas langs vruchtbare gronden stromen, bevinden zich de plaatsen Stevensweert, Ohé en Laak. De geschiedenis van Ohé en Laak en Stevensweert voegt een cruciale dimen-

sie toe aan het bredere verhaal van de regio, waarin de familie Da(e)men, met name Maria Catharina Daemen als Moeder Magdalena, een onuitwisbare rol heeft gespeeld. Deze plekken dragen bij aan het geheel van landschappen en gemeenschappen die de geschiedenis van het gebied kleur geven. Ohé en Laak, strategisch gelegen aan het water, hebben altijd een belangrijke rol gespeeld in de geschiedenis van de regio. De waterwegen, zoals de Maas en de vele kanalen, vormden transportroutes voor goederen en mensen, en stimuleerden handel en uitwisseling. Deze locaties waren cruciale knooppunten voor handelsactiviteiten en vormden een aanvulling op de economische bedrijvigheid van Susteren en Echt. Ten zuidwesten van Stevensweert leidde de weg door weelderige velden en weilanden naar het kleine dorp Laak, een boerengemeenschap waar Maria Catharina Daemen, al generaties lang, haar familie onder de namen Damen of Daemen heeft zien wonen. Deze namen, variërend van "Daemen" tot "Dohmen" onder Pruisische invloed in oostelijke contreien, weerspiegelen taalkundige veranderingen en regionale accenten. De vader van Maria Catharina, landbouwer Cornelius Daemen, is geboren op 19-12-1750 in Linne en overleden op 10 mei 1820 in Laak. Hij trouwde voor de eerste keer

met Anna Maria Leurs in januari 1781 in het nabijgelegen stadje Echt, waar ze vroegtijdig stierf in 1785. Cornelius hertrouwde met Mechtildis Van Bree in 1786, en Maria Catharina werd geboren op 19-11-1787 in Laak. Maria Catharina overleefde tragisch genoeg haar halfbroertjes, die jong stierven door ziekte, en groeide op met haar zusje Joanna Daemen. Ondanks Joanna's twee huwelijken en het ontbreken van nakomelingen bij beide zussen, blijven enkele neven en nichten in de 1e graad de meest nabije bloedverwanten van de familie. Maria Catharina's omgeving werd in de 18e eeuw geteisterd door oorlogen en overheersing van grootmachten als Holland, Oostenrijk, Spanje, Pruisen en

Frankrijk. Ondanks lokale autoriteiten zoals de Kerk en de Schepenbanken, brak de Franse periode in 1794 aan met de komst van Napo-

leon, waarin haar familieleden geen adellijke status hadden maar hun eigen erf en land. Het erf waar Maria Catharina opgroeide, bestaande uit een "klein erf met schuur of stal", bestaat nog steeds als een

tastbare getuigenis van haar geschiedenis. Vanuit de familiere achtergrond had niemand durven voorspellen welke grote toekomst haar te wachten stond. Ook niet binnen de Katholieke Kerk, want hoewel haar ouders rijk waren aan christelijke deugden, bezaten ze maar heel bescheiden aardse goederen. Het uiteindelijk erfdeel dat tussen Catharina en haar jongere zus verdeeld zou worden, werd gewaardeerd op niet meer dan 2000 frank of ongeveer 10.000 euro op vandaag, waar je tegenwoordig maar net een tuinhuisje van kan kopen. Maar hun ouders zullen zich echt geen illusies gekoesterd hebben, en de overlevering verteld ons dat het hun voornaamste doel leek te zijn hun kinderen op te voeden tot nuttige arbeid om later hun het grootste erfgoed na te laten: de waarde van geloof en onschuld in een gelukkige teruggetrokkenheid. De geschiedenis van beiden zusjes hun jeugd wordt in oude lectuur en webpagina's mogelijk erg geromantiseerd. Dat ze in een gelukkige afzondering en landelijke eenvoud leefde, met hun huis aan de aangrenzende velden en weiden als hun paradijs, genietend van hun gezamenlijke vrije uren, samen urenlang struinend over de weide de wonderen van de natuur bewonderend. Over knorrende magen in mindere tijden, het drukke harde leven van de ou-

ders en eventuele ziekten of ongelukken wordt nergens een woord gerept. Uiteraard keken ze goed mogelijk volgens de overleveringen *“naar de leeuwewrik die zingend opsteeg vanuit zijn bescheiden schuilplaats in het gras; observeerden ze de zangers en tijlpers in de bomen en de spinnen in hun kunstige webben, om samen vermoeid van hun lange wandeling naar huis terug te keren, versierd met wilde bloemen uit de velden of beladen met bessen voor een sober maal.”* Maar ook voor kinderen waren deze tijden pittig en kinderarbeid was meer dan normaal. Het zullen niet allemaal kleine ontberingen zijn geweest die de zussen ondergingen! Beiden werden gezond en sterk van lichaam gezien, dat wel, terwijl *‘hun geesten onschuldig en puur bleven, en hun harten gewend raakten aan het afzien van verlangens naar overbodigheden’*. Wat temperament betreft, verschilde Catharina absoluut van Joanna. Catharina had van nature een teruggetrokken, introverte en verlegen karakter, terwijl Joanna levendig, spontaan en vrolijk was. Desondanks probeerde Catharina altijd deel te nemen aan de spelletjes van haar zus en speelden ze naar verluid veel met elkaar. Dat meehelpen bepalend was binnen het gezin, bleek daaruit, dat er amper tot niet naar school werd gegaan. Deze was ook niet verplicht. Hieronder leed de intellectuele ontwikke-

ling dan wel voor Catharina, maar anderzijds gaf dit ruimte voor haar diepe religieuze innerlijke reflecties, een niet aan te leren innerlijke wijsheid, waar scholing mogelijk diepe verstoring in teweeggebracht zou hebben. Kinderen van de armere klassen bleven natuurlijk vaak zonder enige scholing, en zelfs religieuze kennis werd meestal pas enkele maanden voor hun eerste Communie overgebracht. Ondanks haar beperkte scholing ontbrak het Catharina niet aan intellectuele capaciteiten. Met slechts rudimentair basisonderwijs kon ze dankzij haar eigen energie en vastberadenheid niet alleen vloeiend lezen en schrijven in het Nederlands, maar ook andere minder bevoorrechte kinderen onderwijzen. Met haar eerste Communie brak er een levendiger fase aan in het leven van Catharina. Haar moeder vertrouwde meer op haar in het huishouden, terwijl haar vader vaker haar hulp op de boerderij nodig had. Haar zachtaardige karakter maakte haar altijd bereid om elke toegewezen taak uit te voeren. Zonder te mopperen vervulde ze rustig en serieus elke wens van haar ouders. Cornelius Daemen had graag gezien dat zijn oudere dochter wat levendiger was; zoals ze later vaak vertelde, werd hij soms ongeduldig door haar ouderwetse en ingetogen manieren. *'Jij, Catharina,' zou hij uitroepen, 'bent nauwe-*

lijks geschikt voor enig werk, je bent altijd aan het nadenken, bidden en dromen.' Ook de dorpsbewoners hadden hun mening over haar en lieten die niet onbesproken. "Dat meisje denkt meer aan bidden dan aan werken," merkten ze op. Niet bedoeld als kritiek, maar eerder als verbazingwekkende observatie van haar vrome en stille karakter. In God concentreerden zich alle gedachten van Catharina's onschuldige geest; dit contemplatieve karakter bleef haar hele leven een leidraad. Ze kon nooit welsprekend worden of alle gevoelens van haar mooie ziel in bloemrijke taal uitdrukken. Haar relatie met God en de werking van Zijn genade werden eerder weerspiegeld in haar zachte, expressieve blik en de doordringende ogen die zelfs op haar afbeeldingen aantrekken. De kracht van stille charisma. Catharina's eerste Communie vond plaats tijdens de meest gewelddadige periode van de Franse religieuze vervolgingen, in 1801, toen priesters die weigerden de grondwettelijke eed te zweren die de absolute suprematie van de Republiek in alle geestelijke en wereldse zaken erkende, werden verbannen als verraders. Ze vierde in geheim deze toenmalig belangrijkste dag in het leven van een katholiek kind. Deze Frans-Napoleontische tijd brak officieel aan in 1794, met de opkomst van Napoleon. Ondanks de oor-

logvoering die deze tijd met zich meebracht, bracht het ook een periode van stabiliteit voor de bevolking. Terwijl de klok tikte en de wereldgeschiedenis zich ontvouwde, doorleefde de regio midden- en zuid Limburg daaraan voorafgaand immers twee eeuwen van turbulente oorlogen. De Franse overheersing, die als een georganiseerde minder wrede heerser in dit bewogen landschap opdoemde, bracht politieke stabiliteit te midden van de voortdurende machtsverschuivingen en grilligheden van adel en monarchieën. Voor de bewoners van die tijd betekende dit ergens ook een verademing; een tijdperk waarin de schommelingen van sociale hiërarchie werden getemperd en de stem van gerechtigheid luider klonk. De Franse overheersing sneed helaas wel met een onrechtmatig mes door de religieuze gemeenschap. Dit betekende een abrupt einde aan kloosters, orden en kerken. Echter, terwijl de godsdienst aanvankelijk strak werd gereguleerd, werden later de teugels enigszins gevierd. De Limburgse inwoners, aanvankelijk onwennig door deze omwentelingen, vonden later hierdoor wel hun stabiliteit en geleidelijk aan een nieuwe balans onder de nieuwe autoriteit. Voor geestelijken bleef het echter een moeilijke tijd zonder de algehele vrijheid op Godsdienstuitingen. Deze periode van Franse

heerschappij zou ongeveer twee decennia duren, aanzienlijk langer dan de kortstondige periode van Franse invloed in de Noordelijke Nederlanden, die slechts van 1810 tot 1813 duurde. De herfst van 1814 bracht verandering en afscheid van de Fransen, met de onstuimige komst van de Russische Kozakken die een einde maakten aan dit geschiedkundig hoofdstuk. Limburg vond zichzelf opnieuw uit in de schoot van een veranderende wereld, en tot 1839 zou het deel uitmaken van een groter Nederland, een tijdperk waarin België en Nederland tijdelijk waren samengevoegd. In die Franse periode rond 1802-1803 nam Catharina's leven een onverwachte wending toen ze, rond haar zestienjarige leeftijd, haar ouderlijk huis verliet vanwege financiële beperkingen van haar ouders en een baan als dienstmeisje aannam in een katholiek gezin in het nabijgelegen stadje Maaseik. Deze beslissing leidde haar weg van haar familie en dichter naar een spiritueel vervullende omgeving. Ondanks de aanvankelijke uitdagingen van het afscheid nemen van haar familie vond Catherina troost in Maaseik, waar ze vaker de Heilige Mis kon bijwonen en het Allerheiligste kon bezoeken. Bovendien kon ze, doordat ze 'dichtbij' (twee uur lopen) bij haar ouders was, hen regelmatig met een bezoek ook financieel ondersteu-

nen. Ze zou waarschijnlijk het veerpont genomen hebben in Stevensweert om via Belgisch Aldeneik richting Maaseik te lopen. Een ander veer tussen Roosteren en Maaseik is ook mogelijk. Daar ligt tegenwoordig de Pater Sangersbrug, vernoemd naar Pater Willem Sangers, die streed voor verbondenheid tussen Belgisch en Nederlands Limburg. Sinds 1888 is deze vaste oeververbinding over de Maas gerealiseerd. Midden op de 150 meter lange brug wordt het gevisualiseerd met een kunstwerk, en in woorden staat het eronder: *'Twee Limburgen, één volk'*.

De oude Pater Sangersbrug

Tijdens een van haar bezoeken thuis overtuigde eens haar jongere zus Joanna haar om een dorpsdans bij te wonen. Hoewel Catherina terughoudend was, slaagde Joanna erin haar te overtuigen. Gekleed in een nieuw rood schort van Joanna vergezelde Catherina haar naar de dans, een ervaring die ze later met een glimlach beschreef als een eenmalige gebeurtenis zonder aantrekkingskracht voor haar. Nee, Catherina's voorbeschikte leven ging op deze bescheiden en routineuze manier verder in Maaseik tot 1816, toen ze een belangrijke stap zette. In Maaseik bestond een organisatie van vrouwen die de regels volgden voor seculiere tertianen van Sint-Franciscus van Assisi, onder leiding van de vrome Catherina Palenberg. Deze Catherina Palenberg was een zus van Hubertus Palenberg die met Maria Catharina Daemen haar tante 'Anna Catharina Cornelia Daemen' huwde. Anders geformuleerd, vader Cornelius Daemen zijn schoonzus was deze vrome Catherina Palenberg. Familiebanden voorbereedte dus ook de wonderlijke gezegend weg voor Maria Catharina. Geïnspireerd door de principes van haar tante en de organisatie besloot Catherina Daemen, nu dertig jaar oud, zich aan te sluiten. Na toelating aangevraagd te hebben, werd ze met vreugde geaccepteerd en op 12 november 1817

mocht ze haar geloften uitspreken, waarmee ze officieel lid werd van de Derde Orde, onder leiding van de eerwaarde Eleutherius Meers, de gardiaan van het Kapucijnenklooster in Maaseik. De daaropvolgende acht jaar werd een periode van interne vrede en geluk voor Catherina, slechts onderbroken door het verdriet van het verlies van haar geliefde ouders in 1820 en 1825. Beiden hadden een goed thuis gevonden bij haar zus Joanna, die inmiddels was getrouwd met Stephan Suilen. Maria Catharina, zou een voor die tijd gezegende leeftijd halen van zeventig jaar, net als haar vader Cornelius, die bijna zeventig werd. Haar moeder Mechtildis van Bree werd maar liefs tachtig jaar. In die tijd werden mannen gemiddeld vijftig, en vrouwen vijfenvijftig jaar. De jongere jaren van spirituele eenzaamheid en verbondenheid met God bereidden haar voor op een nieuw hoofdstuk in voor die tijd haar lange leven. Ze vertrok naar Heythuysen.

HOOFDSTUK

2

HEYTHUYSEN

DE LERARES

Ongeveer twintig km ten noorden van Laak, zo'n vijf uur lopen ligt het dorp Heythuysen, dat kerkelijk behoorde tot het bisdom Luik. Het bisdom Luik, ook wel bekend als het prinsbisdom Luik, was historisch gezien een belangrijk bisdom in het huidige België. Het bisdom Luik strekte zich uit over delen van het huidige België en Nederland. Het werd opgericht in de 4e eeuw en bestond tot het einde van de 18e eeuw. Het bisdom was bekend om zijn politieke en kerkelijke invloed in de regio. Gedurende vele eeuwen was

het een onafhankelijk gebied met een eigen heerser, de prins-bisschop. In de Franse Revolutie, in 1795, werd het prinsbisdom Luik opgeheven en geannexeerd door Frankrijk. Het territorium werd later verdeeld onder verschillende andere bestuurlijke entiteiten na de val van Napoleon, en uiteindelijk werd de regio opgenomen in het Koninkrijk der Nederlanden tijdens het Congres van Wenen in 1815. Het verlaten heidelandschap rondom Heythuysen werd begin de 19de eeuw alleen afgewisseld door eenzame struiken en gedrongen bomen en had duidelijk zijn naam gegeven aan de kleine boerengemeenschap (Huisjes-op-de-Heide). Heythuysen, ook bekend als Heitse in het Limburgs, is tegenwoordig tot een bruisend groot dorp uitgegroeid, met een divers winkelaanbod, gelegen in de Nederlandse provincie Limburg, binnen de gemeente Leudal. De lokale bevolking koestert het liefkozend met de alias '*Klein Parijs*' (Klein Parijs). De geschiedenis van Heythuysen traceert zijn oorsprong naar de vroege middeleeuwen, waar het opkwam op een zandrug tussen de Bevelandse Beek en de Tungelroyse Beek. In 1243 behoorde het tot het Land van Horn, en het werd later eigendom van het Prinsbisdom Luik. Het verkreeg in 1680 de status van een zelfstandige heerlijkheid. Het dorp is gegroepeerd

rondom het grote klooster van Sint-Elisabeth, de trots van de gemeenschap, aan wie het zowel zijn bekendheid als zijn welvaart te danken heeft. Dit klooster, met zijn ruime gebouwen en goed onderhouden terreinen te midden van bloeiende landbouwgronden, is het immense resultaat van Maria Catharina Daemen, later genoemd Moeder Magdalena, de dienares van God. Dit imposante gebouw heeft zijn thuis gevonden op het landgoed De Kreppel, dat in 1757 werd gesticht. Het Sint-Elisabethklooster, voorheen bekend als Instituut Sint Elisabeth, is gelegen op 'Aan de Kreppel 1'. Dit klooster fungeerde lange tijd als het moederhuis van de Congregatie van de Zusters Franciscanessen van Heythuysen, opgericht in 1835 door Maria Catharina Daemen met enige praktische hulp van pastoor Van der Zandt. Het kloostercomplex, inclusief de kloostertuin, heeft tegenwoordig de status van gemeentelijk monument in Leudal.

